

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów
z pocztą a kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 55 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont 3 centów
od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Księstwa Naddunajskie. — Turcyja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gminy *Hawryłówka* i *Wołosów* w obwodzie stanisławowskim zapewniły na założenie regularnej szkoły w *Hawryłówce* i *Wołosowie* tak dotacyę nauczyciela, jako też inne potrzeby szkolne w następujący sposób:

Gmina *Hawryłówka* obowiązała się dla mającej się założyć szkoły parafialnej istniejący już budynek szkolny na przyszłą wiosnę stosownie zrestaurować i utrzymywać nadal w dobrym stanie, następnie posprawić i dokupować potrzebne porządki szkolne, przystawiać na opał szkoły rocznie pięćdziesiąt fur gałęzi i starać się o należyta posługę w szkole.

Na uposażenie każdego nauczyciela wyznaczyła roczną kwotę 126 zł. w. a. w gotówce. Oprócz tego odstępuje ta gmina nauczycielowi na użytek, zakupiony od *Mekity Sołowińskiego* grunt pod top. nr. 807, objętości 2 morgów i 777 sążni kwadr., z którego czysty przychód wynosi rocznie 21 zł. w. a. Ten grunt ogrodzi gmina własnym kosztem i będzie nadal utrzymywać płot zawsze w dobrym stanie i opłacać przypadający z niego podatek eraryalny.

Zaś miejscowy proboszcz w *Hawryłówce* ix. *Jan Kamiński* przyrzekł na sprawienie książek dla ubogiej młodzieży szkolnej dawać rocznie 4 zł. 20 c. w. a., a to tak długo, dopóki w *Hawryłówce* proboszczem będzie.

Na założenie parafialnej szkoły w *Wołosowie* obowiązała się gmina *Wołosów* po wieczne czasy istniejący już budynek szkolny utrzymywać zawsze w dobrym stanie, z czasem w miarę potrzeby restaurować go, posprawić potrzebne porządki szkolne, a zużyte zastąpić nowemi, na opał szkoły dostawiać rocznie 52 fur zbieraciny, albo za każdą nie przystawioną furę zapłacić relutum 35 c. w. a., nakoniec starać się o należyta posługę w szkole.

Na uposażenie każdego nauczyciela, który będzie pełnił także służbę dyaka przeznaczyła gmina roczną kwotę 105 zł. w. a., która razem z dochodami za pełnienie kościelnej funkcji dyaka wynosi roczną kwotę 117 zł. 60 c. w. a. Oprócz tego obowiązała się gmina opłacać roczne podatki od ogrodowego gruntu pod top. nr. 100 starym, 102 nowym, objętości 588 sążni kwadratowych, który *Onufry Małaniuk* przeznaczył na użytek każdego nauczyciela.

Nakoniec proboszcz miejscowy w *Wołosowie* ix. *Marceli Zienkiewicz* przyrzekł na polepszenie dotacyi nauczyciela płacić rocznie 3 zł. 15 c. w. a. przez czas swego probostwa w *Wołosowie*.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem, podaje niniejszem c. k. galicyjskie Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 21. sierpnia 1860.

Sprawy krajowe.

(Gmachy niepodlegające opłacie podatku.)

Wiedeń, 3. września. Najwyższem postanowieniem z 8. sierpnia b. r. raczył Jego c. k. Apostolska Mość przyzwolić, ażeby nienajęte budynki lub części budynków, użyte w różnych krajach koronnych na muzea krajowe lub narodowe, przez przeciąg tego użycia, podobnie jak publiczne zakłady naukowe uwolnione były od opłaty podatku domowego.

Wykaz stanu

austryackiego banku narodowego na dniu 31. sierpnia 1860.

	walut. austr.	zł.	c.
Stan czynny.			
Moneta brzęcząca i sztaby	81,156.851	70	
Wexle na miejsca zagraniczne	8,192.719	59.	5
Splacone raty towarzystwa kolei południowej lombardo-weneckiej i centralnowłoskiej	40,000.000	—	
Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami a to:			

Esk. w Wiedniu	30,927.064	zł.	48c.
detto w Pradze	3,124.006	zł.	10c.
detto w Bernie	2,455.519	zł.	54c.
detto w Peszcie	3,048.054	zł.	96c.
detto w Tryeście	3,012.906	zł.	7c.
detto we Lwowie	685.622	zł.	67c.
detto w Gradcu	984.414	zł.	56c.
detto w Linzu	330.759	zł.	26c.
detto w Olomuńcu	613.510	zł.	38c.
detto w Opawie	295.772	zł.	9c.
detto w Kronsztad.	905.634	zł.	23c.
detto w Klagenfurc.	261.510	zł.	75c.
detto w Krakowie	234.900	zł.	91c.
detto w Lublanie	221.170	zł.	33c.
detto w Fiumie	645.092	zł.	35c.
detto w Debreczyn.	266.812	zł.	68c.
detto w Temesw.	291.622	zł.	81c.
detto w Reichenberg.	640.916	zł.	61c.
detto w Insbruku	66.740	zł.	— c.
	18,093.966	zł.	30
	49,021.030	zł.	75

Zaliczki na deponowane według statutów efekta splacalne najdalej w 90 dniach	49,038.655	—
detto w filialnych zakładach pożyczkowych	3,911.600	—
	52,950.255	—

Fundowany dług państwa na spłacenie pieniędzy papierowych w. w., a mianowicie:		
a) po 4% u procentowany	22,610.797	zł. 78c.
b) nieu procentowany	23,941.579	zł. 55c.
	46,552.377	zł. 33

Dobra skarbowe, służące bankowi narodowemu za hipotekę	94,175.367	68.
Zabezpieczone raty kupna za sprzedane już dobra skarbowe	2,358.053	93.
Zaliczki na zadysponowaną najwyższem rozporządzeniem z d. 29. kwietnia 1859 pożyczkę 5%	99,000.000	—
Zaliczki w srebrze na mocy najwyższych postanowień z 19go kwietnia i 26go maja 1859 na 3,000.000 funt. szterl. zaciągniętej w Londynie pożyczki z roku 1859	20,000.000	—
Zawarowane statutami pożyczki oddziału hypot. kredytowego	55,140.389	34.
Obligacye indemnizacyjne	23,063.628	—
Wzięte z byłego funduszu amortyzacyjnego na własność banku obligacye indemnizacyjne	33,737.489	50
Efekta funduszu rezerwowego w cenie kupna	10,972.243	71
Efekta funduszu pensyi w cenie kupna	1,356.728	38
Gmachy w Wiedniu, Peszcie i Tryeście, tudzież cały Fundus instructus	4,115.170	80
Saldi bieżących rachunków	9,770.591	4.
Suma	631,562.896	77.

Stan bierny.

Fundusz banku	109,384.590	—
Fundusz rezerwowy	9,401.321	19
Obieg banknotów, a mianowicie w banknotach wal. austr.	455,450.282	zł. — c.
Obieg w bankn. m. k. à 20 zł.		zł. c.
6,138.749 à 105 zł.	6,445.686	zł. 45 c.
Należytość c. k. administracyi finansów	8,157.601	87.
Listy zastawne w obiegu	41,499.575	—
Fundusz pensyi	1,223.540	26.
Suma	631,562.896	77.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Stosunki Hiszpanii z Marokiem.)

Madryt, 29. sierpnia. *Gazeta* donosi, że cło przywozowe od zagranicznego papieru do druku o połowę prawie ma być zmniejszone. — *Diario Espanol* ma wiadomość, że Ich Mość Królestwo zaniechają podróży do biskajskich prowincyi. Towarzystwo handlowe z Barcelony przeznaczyło 2 miliony realów na bal pod pobyt Ich Mość Królestwa. — Mówią, że Cesarz Francuzów wracając

z Algierji zatrzyma się w Barcelonie, dokąd zjedzie także i Królowa hiszpańska.

— Francuski *Monitor armii* donosi następujące szczegóły o stosunkach między Hiszpanią i Marokiem: Poselstwo marokańskie, które przybyło do Walencji z księciem Mulej Abbas nie ma innego celu, według zdania wszystkich dzienników hiszpańskich, jak uzyskać zmianę w traktacie pokoju, co do wypłat, do których rząd marokański zobowiązał się traktatem. Książę Mulej Abbas będzie się starał uzyskać odroczenie terminów wypłaty, i jak najrychlejszy zwrot Tetuanu. Co do Tetuanu nie mogą się jeszcze porozumieć rządy hiszpański z marokańskim. Maurowie są w oburzeniu, że święte ich miasto zajęli Hiszpanie, i chcą szczególnie przeszkodzić Hiszpanom, aby nie wznosili nowych budowli i nie czynili żadnych zmian. Pomimo tego musieli jednak Hiszpanie poczynić rozmaite porządki w mieście, ażeby uchronić się od skwaru i chorób. Marokanie oburzają się, że Hiszpanie zmienili ich meczet w kościół katolicki i założyli cmentarz dla chrześcian. Ażeby ochronić cmentarz ten od zniewagi, dowódca Tetuanu chciał zakupić kawał gruntu, lecz Maurowie nie chcieli odstąpić ani piędzi ziemi. Mulej Abbas oznajmił więc, że Cesarz wynagrodzi ze swego skarbu posiadaczy tego gruntu, i bierze w opiekę pogrzeby chrześcian. Marokanie zachowują się tak, jak gdyby Tetuan mieli odebrać w chwili i nie wątpili o pomyślnym skutku poselstwa. Można sobie ztąd wytłumaczyć, dla czego tak ociągają się z wypłatą kosztów wojennych w Tangierze. Marokanie chcą zwlekać jak najdłużej. Równocześnie z komisarzami hiszpańskimi przybył do Tangieru długi szereg mułów ojczystych worami i pod strażą znacznego oddziału wojska. Lecz w tych worach były tylko same stare wytarte reaty. — Potrzeba je było tak długo liczyć, że samo odliczanie byłoby potrwało kilka miesięcy, lecz Marokanie widząc niecierpliwość Hiszpanów, musieli w końcu sprowadzić inną lepszą monetę zwaną durami. Liczenie szło tedy spieszniej, lecz dla wielkiego upału komisarze nie mogli pracować dłużej jak kilka godzin dziennie. Przy ostatku dopiero, po upomnieniach z Madrytu, Marokanie pokazali monetę złotą, i komisarze byli w stanie liczyć dziennie po ośm milionów realów. W przeciągu więcej niż jednego miesiąca wypłacono nie więcej jak 25 do 26 milionów realów. Teraz zachodzi znów niespodziewana trudność. Komisarze odjeżdżają do Gibraltaru, gdzie resztę kosztów wojennych w całem innej mają im płacić monetcie. Można ztąd wnosić, komu to Cesarz marokański sprzedał plon żniwa, aby ochronić sławny swój skarb w Mekinez, i dla czego dzienniki angielskie utrzymują, że wynagrodzenie kosztów wojennych leży w gotowości i że Marokanie wypłacą je całkowicie od razu. Po obu bokach cieśniny morskiej odgrywają widocznie komedye, ale Hiszpania nie da się tak łatwo omamić, mając Tetuan w swem posiadaniu. W Tetuanie jest bardzo silna załoga, i dowóz żywności doskonale urządzoney.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Sesiya tegoroczna.)

Londyn, 31. sierpnia. Owdowiała Królowa Amalia z familją jako to z hr. Paryza i z księciem Chartres, przeniosła się znów na mieszkanie w Tunbridge-Wells do Claremont. — Często podnoszony był ten projekt, wyłożyć ulice Londynu szynami pod ciężkie wozy, jak to już od dawna w wielkich miastach Stanów zjednoczonych jest urządzone. Teraz zawiązało się w Ameryce towarzystwo na akcyę, które chce nie tylko Londyn, ale i inne wielkie miasta europejskie zaopatrzyć w takie drogi szynowe. Pierwszą próbę podjęli ostatnimi czasy w Liwerpoolu. Agent tego towarzystwa urządził na próbę taką kolej na wzór amerykańskich kolei, między tamtejszym portem i parkiem i jak donoszą z Liwerpoolu, ma to rzeczywiście bardzo ułatwiać przewóz ciężarów. — Layard załaził się dziś w liście do *Times* na złą administracyę angielskiego muzeum. Sprowadzone z Halikarnasu starożytne marmury są wystawione na przygody powietrza pod swoim tymczasowem nakryciem, a nie lepiej umieszczone są i asyryjskie rzeźby, które kute w miękkim kamieniu na wilgoci łatwo się kruszą. Nie obwinia naczelników zakładu, ale złą organizacyę administracyi, do czego przyczynia się także, że nie ma gmachów, gdzieby dogodnie i korzystnie ustawiać i układać zbiory. — Rząd rozkazał na Malcie połączyć telegrafem twierdze Valette i inne na przeciwnej stronie obu portów leżące twierdze z arsenałem i główną kwaterą w Polata. Druty telegraficzne prowadzone są albo pod wodą, albo na jedną stopę pod ziemią.

— W dniu zamknięcia parlamentu *Times* zwraca w obszernym artykule uwagę na czynności tegorocznej jego sesyi. Dziennik ten gani bardzo kanclerza ministra skarbu, gdyż jak wiadomo *Times* jest wielce przeciwny traktatowi handlowemu z Francją i powstaje na budżet tegoroczny. Wprawdzie *Times* dosyć obojętnie patrzy na to, że rząd odwołał bil reformy Russella, lecz obwinia o to więcej, niżeli samego wnioskodawcę, pana Gladstone, który kilku swemi oświadczeniami zwiększył nieufność izby. *Times* pojmuje, jak widać ministerium jako zgromadzenie kilku niezawisłych polityków, w których ten lub ów na przemian przewodzi sprawami i dowolnie rozmaite cechy nadaje czynnościom gabinetu. Naczelnika gabinetu nie sądzi z jego czynności dyplomatycznych, w polityce zewnętrznej i wewnętrznej, lecz z jego osobistej układności i towarzyskiego zachowania się w izbie. Wyraziwszy swą wątpliwość, by administracya finansów p. Gladstone uzyskała w przyszłej sesyi pochwałę izby niższej i narodu, *Times* tak dalej mówi:

Najwięcej odznaczały się w tegorocznej sesyi cierpliwość, takt, niezmordowana czynność sędziwego i zasłużonego naczelnika gabinetu. Zdawało się, że opozycya nie zdoła nieczem go znicięć, że nie nie zdoła znużyć jego uwagi, a przesiadując w ciągu kilku miesięcy nocą aż do rannego brzasku w parlamencie, miał w każdej chwili gotowy praktyczny lub żartobliwy jaki pomysł, aby uprosić lub skrócić bieg rzeczy. Nie małe to szczęście dla męża stanu, umieć sobie zapewnić w każdym razie przychylność izby niższej, pomimo wewnętrznych niesnasek w gabinecie i klęsk ministerjalnych, i w ciągu pięćdziesiąt pięć letniego zawodu politycznego coraz nabierać wpływu. Najświetniejsze mowy w tym roku miewał pan Gladstone, lecz w roztropności, zręczności i pomyślnym skutkiem swych usiłowań, przewyższył lord Palmerston wszystkich przyjaciół i przeciwników swoich tak w sprawach polityki zewnętrznej, jak wśród zatargów parlamentarnych, i wszystkich trudnych zająciach w ciągu obrad.

Francya.

(Otwarcie rad jeneralnych. — Mowa p. La Guerniere. — Wiadomości bieżące. — Nowe broszury. — Okręta do przejazdu z Tuluzy do Algieru z Cesarstwem. — Wzmocnienie załogi rzymskiej.)

Paryż, 31. sierpnia. Wszyscy prezydentowie rad jeneralnych wyrazili się w tym samym duchu jak hr. Persigny w swej ostatniej mowie. Marszałkowie Niel i Magnan zwrócili szczególnej uwagę na to, że pokój jest zapewniony. Marszałek Magnan oświadczył w radzie jeneralnej niższego Renu, że Cesarz, jak słyszał z własnych ust jego, ma silne postanowienie zachować spokój i czynem odpowiedzieć na czynione mu zarzuty, a jeżeli nie będzie można uniknąć wojny, to przynajmniej nie z jego winy. Pan de la Guerniere, jako prezydent rady Wyższej Wieny, wypowiedział także swe zdanie o wewnętrznej i zewnętrznej polityce cesarstwa. W mowie swej stał w obronie tych samych myśli, co hr. Persigny. Godnem uwagi jest to, co powiada o wewnętrznych stosunkach Francyi:

„Wielka powaga cesarskiego rządu, mówi, postużyła Francyi bardzo pomyślnie. Była tarczą społeczeństwa, broniła religii, własności, pracy. Kraj wie o tem i błogostawi ją. Pierwszy to raz podobno tak potężna władza doznaje zarazem tak wielkiej popularności, która objawia się w uniesieniu, z jakim wszędzie witają Cesarza i Cesarzowę w ich teraźniejszej podróży. Wiecie panowie dla czego? Oto bo władza cesarska była zarazem ile potężna tyle skromna. Szanowała się sama, i przez to ją uszanowano. Tym to sposobem każda władza najlepiej i najmądrzej przygotowuje kraj do korzystania z udzielonych mu swobód, i na tej drodze dostąpi kraj nasz tego, co głos wysokiej osoby nazwał koroną całej budowy. Prawdziwi przyjaciele wolności nie są ci, co jej pochlebiają, lecz ci co ją umiarkowują. Fałszywi przyjaciele wyrządzili jej wiele złego. Przechwalając nadmiar wszystko, byliby zgubili wolność, hyle się tylko dało. Nie przenikała ich ani wiedza ani namiętny zapal wolności, lecz czece upojenie wolnością. Przyszło do tego, że kraj zuienawdził taką wolność, i gdyby go dzisiaj n. p. zapytać, czy chce takiej wolności prasy jaka ongi bywała, cały kraj odpowiedziałby jednogłośnie: Nie, nie chce. Czyżaz to wina. Od samej prasy zależy to, ażeby jej można udzielić więcej swobody. Ustawy są szczera wynikiłością obyczajów. Jeżeli głos publiczny oświadczy się za wolnością prasy, wnet i prawo będzie musiało dać wolność prasie.“

— Pan Morny, którego mowy przy otwarciu rad jeneralnych czyniły dawniej wielkie wrażenie, bawi obecnie w Ems, i nie zagaił tegorocznych posiedzeń w swym departamencie.

— Słychać, że minister stanu Fould podał się do dymisyi, dla tego, że Cesarz mianował p. Lepic zawiadowcą swych zamków, którymi wprzód zawiadywał minister. Cesarz jednak nie przyjął dymisyi, lecz p. Fould otrzymał urlop na dłuższy czas.

— W Lugdunie zostawił Cesarz i Cesarzowa 32.000 frank. na dobroczynne łaski. Z tych przeznaczono 5.000 franków dla wysłużonych żołnierzy.

— *Patrie* donosi, że ostatnie oddziały wojska przeznaczonego do Syrii odplynęły już z Algieru okrętem „Aube“. Marsylia złoży w darze Jej Mości Cesarzowej dyamentową brasoletę z herbem miasta i z portretem Cesarzowicza w wartości 70.000 franków. Abbé Mounig, superior małego seminarjum w Basse-Terre (Guadeloupe) został mianowany na miejsce zmarłego Msgr. Porchez biskupem w Saint Pierre i Fort de France (Martinique). Na fregacie parowej „Amazon“ odplynęły do Cayenne różne oddziały artyleryi, zandar-mów, żołnierzy okrętowych, znaczna liczba urzędników i 500 więźniów. W Lugdunie obwieścił prefekt dekret cesarski z 25. sierpnia, którym Jego Ces. Mość w pamięć gościnnego przyjęcia postanawia, ażeby cło od mostów na rzece Rodanie niezwłocznie było zniesione. Koszta kupna i utrzymywania mostów przyjmuje tymczasowicie skarb publiczny na siebie, a później miasto Lugdun. Prefekt obwieszając ten dekret, kończy słowy: Niech żyje Cesarz, Cesarzowa i Cesarzewicz.

— Dziennik *Pays* zwraca uwagę na mnóstwo wychodzących teraz broszur i mówi:

Dzieło Ludwika de Jouvigny o sprawie tureckiej i przyszłych losach Turcyi nie jest właściwie broszurą, lecz książką godną uwagi. Dzieło to ma tytuł „Zachód na Wschodzie“ i mówi, że potrzeba urzeczywistnić jeden z pomysłów Napoleona I., aby raz na zawsze położyć tamę zaburzeniom na Wschodzie. Potrzeba organi-

zacya federacyjną przywrócić tam jedność europejską, zywioł turecki ograniczyć do właściwego znaczenia, i ustanowić sejm związkowy europejski z najwyższą władzą nad Turcyą. Inna broszura pod tytułem: „Abd-el-Kader, Cesarz Arabii“, okazuje już w samym tytule swą dążność. W trzeciej broszurze: „Ren w stosunku do sprawy wschodniej“, wykazuje autor p. Paweł Varin, że przymierze francusko-niemieckie i stały kongres europejski rozwiązałyby pomysłnie wszystkie ważne kwestye dzisiejsze.

Journal des Débats pochwała wypowiedzianą w izbie niższej uwagę Lindsaya, że nie francuskie lecz angielskie uzbrojenia są przesadne. Dziennik ten zarzuca ministeryum Palmerstona, że od sześciu miesięcy wzbudza w kraju przestrach całkiem bezzasadny, za co powinno być odpowiedzialnem. Nie ma żadnego powodu do nieufności, i niebezpiecznie jest wzbudzać ją między dwoma wielkimi narodami. Francya jest prawowitą i umiarkowaną, lecz nie może uronić swej potęgi na lądzie i morzu, pomimo chęci utrzymania pokoju. Francya ufa w siłę prawdy, tak sądzi i p. Cobden, przewidując wkrótce zmianę opinii publicznej w Anglii. Francya i Anglia mogłyby iść obok siebie, bez wzajemnych podejrzeń, nie szkodząc sobie wzajem, i w ręku ich spoczywa spokój świata.

— Dziennik tuloński pisze, że do Tulonu nadszedł rozkaz uzbroić tymczasowo fregatę pancerną „la Devastation“ i szalupę kanonierską nr. 11., gdyż Cesarz chce je oglądać, czyniąc przegląd innych okrętów w przystani. Statek kanonierski nr. 11 uzbrojony równocześnie, ma wypłynąć pod dowództwem porucznika marynarki Girard na kanał południowy do Lorientu. Parowiec transportowy „Ariège“ otrzymał rozkaz przygotować się na przyjęcie adjutanta, konowala, kapitana, porucznika i 38 ludzi ze straży stugwardzistów. W ogóle będzie miał ten statek 146 osób, 138 koni i 13 powózek.

Listy z Algieru donoszą, że 50.000 jeźdźców z pokoleń algierskich i innych tunetańskich zbiera się na uroczystości podczas pobytu cesarstwa w Algierze. Arabowie wykonują przytem wielkie igrzyska konne.

— Wypadki w południowych Włoszech zmuszą rząd pomnożyć francuską załogę w Rzymie o jedną brygadę. Podług doniesienia księcia Grammont zajęły wojska Lamoriciéra następujące punkta: Ankone, Loreto, Spoleto, Perugia, Foligno, Pesaro, Viterbo, Montefiascone. Ankone, jak wiadomo, warują bardzo mocno. Od 1. września przyjmuje generał Denoue tytuł „naczelnego wodza francuskich wojsk okupacyjnych w Rzymie.“ Będzie stał wprost pod rozkazami księcia Grammont, a w sprawach czysto wojskowych będzie korespondował z ministrem wojny. Pan Martino, syn ministra neapolitańskiego, przybył do Paryża z depeşami do rządu francuskiego. Dnia 30go sierpnia nadeszła do Marsylii z Tunetu wiadomość, że dnia 19. sierpnia ogłoszony był w tej rejencji „Hatti-Humajum“.

Minister wojny nakazał w obozie pod Chalons próby na nowy sposób dzwirowanych karabinów. Panu Nessler, dyrektorowi szkoły strzelców, porzucił zarząd tej próby. — Trzy bataliony strzelców kounych będą dodane do piechoty okrętowej.

Belgia.

(Nota francuska.)

Kilka dzienników donosi, że rząd francuski przesłał do Brukseli notę, którą wywołało ukonstytuowanie się komitetu obrony narodowej. Rząd francuski przypomina w tej nocie, że nie mieszał się wcale do spraw wewnętrznych belgijskich, gdy szło o ufortyfikowanie Antwerpii, chociaż z obrad w izbach nad tym przedmiotem poznać było można bez najmniejszej wątpliwości, że postanowienie to jest wyłącznie przeciw Francyi wymierzone. Gdy jednak postępowanie dalsze w tym samym kierunku, wybitniej jeszcze tym samym odznacza się duchem, a nawet doznaje pobłażania i przychylności rządu, gabinet cesarski widzi się zmuszonym zapytać, czy rząd belgijski nie przestanie osłabiać tym sposobem przyjaźnych między obu rządami stosunków, a zarazem wzniecać i poniekąd uprawniać nieufność, do której Francya względem Belgii nigdy najmniejszej nie dała przyczyny.

Niemce.

(Sprawa cel nadreńskich. — Sprawa języka polskiego w Poznaniu.)

Berlin. 29. sierpnia. Jak piszą do *K. Z.* z Berlina, ministeryum finansów ma zamiar zaproponować zupełne zniesienie cel nadreńskich na przyszłej w Karlsruhe konferencji komisji centralnej żeglugi na Renie, (która się teraz odbędzie w miesiącu wrześniu), natomiast zatrzymać, ale przeistoczyć rekognicyę. Względem ostatniego punktu wezwano już władze, ażeby w niektórych kwestiach dały swe zdanie.

— *Gazeta Poznańska* donosi, że królewski trybunał wyższy wydał przy końcu przeszłego miesiąca ważny wyrok w sprawie języka polskiego. W tym wyroku wyraził tę zasadę, że w postępowaniu ustnem w sądach karnych należy używać wyłącznie języka niemieckiego, stosownie do prawa z dnia 3. maja 1852. Tylko wyjątkowo w niektórych szczególnych razach można odstąpić od tego ogólnego pravidła. Nie można jednak odwoływać się w tym względzie ani do ogólnych zaręczeń w odezwie królewskiej z dnia 15. maja, ani do mowy tronowej w sejmie r. 1841, ani do rozporządzeń z dnia 9. lutego 1817, ani też do któregośkolwiek paragrafu terażniejszych przepisów postępowania karnego.

Księstwa Naddunajskie.

(Żalobne nabożeństwo za duszę Danily. — Obrady w izbach wołoskich.)

Belgrad, 25. sierpnia. Wczoraj zrana odprawiono tu w katedrze serbskiej żalobne nabożeństwo za duszę zmarłego księcia Danily, na którym się znajdowali książę następca tronu Michał, wszyscy ministrowie, prezydent senatu, liczni oficerowie i urzędnicy. Z zastępców obcych mocarstw był według *Wanderera* tylko jeneralny konsul rosyjski.

Bukareszt, 19. sierpnia. W izbie toczy się według doniesień *Wanderera*, zwawa dyskusya nad ustawą o pensyi co do obcych urzędników, oficerów itd. Jedna partya, która jednak jest w mniejszości, odmawia im na zasadzie regulaminu organicznego prawa do pensyi; podczas gdy większość wychodząc z zasad ludzkości dopomina się równych praw dla każdego urzędnika państwa. Co do kwoty prawnej, tedy, ponieważ wszyscy urzędnicy dla pensyi ponoszą miesięczne odciągania ze swojej płacy, nie może zachodzić najmniejsza wątpliwość względem zupełnego równouprawnienia. Ztąd tuszą, że interwencya większości pomoże zagrożonym w swych prawach cudzoziemcom do uzyskania pensyi.

Turcyja.

(Surowe postępowanie Fuad Baszy. — Spokojność w Egipcie. — Wiadomości bieżące.)

Francuski konsul donosi telegrafem z Mostaru, że w Hercegowinie wybuchły niepokoje i spalono cztery wsie chrześcijańskie. W Syrii jenerał francuski Reaufort d'Haupoull zakazał Maronitom wszczynać walkę z Druzami. W Konstantynopolu odgrają się muzulmanie. Powiększono załogę stolicy, lecz wojsko syryjskie nie dostało żołdu. — Między 104 Tarkami, których Fuad Basza kazał rozstrzelać w Damaszku, był także gubernator z Hasbej. Siedmudziesięciu dwóch powieszono. Odesłano z Damaszku do Konstantynopola 751 obwinionych, oprócz tych, których zabrano w szeregi wojskowe.

Z Bejrutu donoszą na Marsylię, że muzyki wojskowe pułków tureckich przyjmowały Francuzów w porcie, i wprowadzały ich przy odgłosie trąb i kotłów.

Donoszą z Alexandryi na Marsylię, że wszystkie pogłoski o rozruchach w Kairze i innych stronach Egiptu są fałszywe. W całym kraju panuje spokój. Wicekroń przyjmował z wielką gościnnością chrześcian uciekających z Syrii do Egiptu, i wydał rozkaz jak najsurowiej karać wszelkie objawy muzulmańskich zaburzeń religijnych.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest. 3. września. Dzisiejsza *Gazeta tryestyńska* podaje następujące wiadomości z Bari z 31. sierpnia: Prowincya w części powstała; wojska rządu prowizorycznego stoja w Alta mura. W Bari ogłoszona została proklamacya pułkownika Baldoni, która wzywa wojska królewskie do odstąpienia swoich sztandarów. Arcybiskup wyjechał; także jenerał terytoryalny gotuje się do odjazdu.

Paryż, 3. września. Jak donosi dzisiejszy *Monitor*, reklamował Murat przeciw ogłoszeniu swego pisma w *Monitorze*. „Nie miałem nigdy zamiaru — powiada Murat — liczyć naprzód na politykę Cesarza lub przymierze Francyi, lecz chciałem tylko wyrazić, że jeśliby powszechnie głosowanie ludu oświadczyło się za mną, byłoby życzenie ludności co do Neapolu równie szanowane, jak co do innych części Włoch.“

Turyń, 2. września. Hrabia Syrakuzy mieszka w pałacu królewskim. — Jak donosi *Gazetta di Torino* odjeżdża Farini jutro do Florencyi. Garibaldi ciągnie na Salerno. — Król Wiktor Emanuel przedsięwzięcie w ciągu września podróż do Toskanii.

Turyń, 3. września. Rząd piemonteki kazał skoncentrować dwa korpusy armii nad granicą, usprawiedliwiając ten krok „groźną postawą Lamoriciéra.“ Podług doniesień z Palermo nastąpią wybory do izby 15. b. m. — Dziennikowi *Opinione* donoszą z Toskanii, że partya demagogiczna ośmielona pobłażaniem Ricasolego, podburza kraj. Prasa ogłasza się organem Mazzinięgo i znajduje odgłos w wyższych sferach. — Liczba zbrojnych powstańców w prowincyi Bazylikacie ma wynosić 45.000 ludzi.

Genua, 2. września. Podług doniesień z Neapolu z 27. z. m. wybuchło powstanie w prowincyi Terra di Lavoro; połączeni insurgeneci ciągną na Campo Basso.

Medyolan, 2. września. *Perseveranza* donosi, że manifest królewski powołuje teraz także w Lombardyi drugą kategorię klasy wieku 1839.

Medyolan, 3. września. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi z Geny z 2. b. m.: Hrabia Syrakuzy przyjechał tu dziś zrana o godzinie 7., a o 1/2 9tej odjechał do Turyń. W Turyń stanął w południe; gdzie go u dworca kolei przyjmował jenerał adjutant Solaroli. — Dwa bataliony medyolańskiej gwardyi narodowej będą niezwłocznie zmobilizowane i mówią, że gwardya narodowa Turyń będzie przeniesiona do Parmy i Piacency, medyolańska do Alessandryi, a bonońska do Pizzighettone. — Ten sam dziennik donosi z **Rzymu** z 29. sierpnia: Rewolucya w Beneventie uorganizowała się; na czele rządu rewolucyjnego stoi margrabia Pacea; Lamoriciéra ma dwa obozy po 5000 ludzi, jeden między Spoleto i Ferni, drugi pod Maceratą; 3000 ludzi stoi załogą w Ankonie, 1500 w Perugii; reszta wojsk rozłożona na prowincyi.

Wiadomości handlowe.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 22. sierpnia. Na dzisiejszym targu było 234 wołów z Galicyi i z Węgier i wszystkie rozprzedano. Ceny spadły od tygodnia i cennik mięsa wypadł na 20 zł. 28 c. w. c. Za najlepszą parę wołów wagi 760 $\mathcal{E}$ mięsa i 100 $\mathcal{E}$ łożu płacono 174 zł.; za najpośledniejszą parę wagi 440 $\mathcal{E}$ mięsa i 20 $\mathcal{E}$ łożu 96 zł.; cena przeciętna ze 130 sprzedaży wypadła na 134 zł. w. a. za 615 $\mathcal{E}$ mięsa i 45 $\mathcal{E}$ łożu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie. Dnia 4. września.

Pora	Barometr w mierze paryz. spróważony do Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. rano	328.17	+ 11.7	85.3	zachodni sł.	pochmurno
2. god. pop. z.	327.46	+ 12.4	84.2	połudny	burza
10. god. wiecz.	326.67	+ 9.9	94.0	"	"
Ilość deszczu 7.65					

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. września.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Kalinowski Władysław; Świerżawski Alexander; Augustynowicz Seweryn; Łodyński Stanisław i hr. Badeni Alexander.

Hotel europejski: Komar Adolf; Jankowski Wojciech i Smarzewski Franciszek.

Hotel krakowski: Zwolski Julian.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. września.

PP. Kantymir Jerzy, do Botuszan. — Raciborski Napol, do Czernelicy. — Szymonowski Franc, do Bobiatyna — Urbański Rud., do Dobrosina. — Zawadzki Nik., do Belzea. — Delański Ludw., do Rakowy. — Bal Franc., do Tulgów. — Hr. Krzyszczeński Alex, na Wołyn. — Wojeżyński Alfred, do Tulgów. — Terlecki Jan, do Skorodna. — Udrycki Adolf, do Wielkich Mo

stów — Melbachowski Zygm., do Olexieniec. — Zietarski Franc., do Rabego. — Berkowski Izidor, do Potylicza. — Nahujowski Ant., do Czernicy. — Nikorowicz Paw., c. k. rotm., do Hustowa.

THEATRE.

Dzisiaj na scenie niemieckiej komedye: „Die letzte Fahrt“, w 1 akcie; „Das Versprechen hinter'm Heerd“ w 1 akcie, i „Das nächtliche Rendezvous auf der Leiter“, pantanomima w 1 akcie. — Występ gościnny panów E. Weissa i Martimicsa z Pesztu.

Kurs lwowski.

Dnia 5. września.		gotówką		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	15	6	22
Dukat cesarski	"	6	19	6	26
Półimperyal zł. rosyjski	"	10	6	10	78
Rubel srebrny rosyjski	"	2	4	2	8
Talar pruski	"	1	94	1	98
Polski kurant i pięciozłotówka	"	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	85	85	50
Akcyje gal. kol. żelaz Karola Ludwika	"	159	—	162	—
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	"	67	88	68	63
5% Pożyczka narodowa	"	78	—	79	—

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 5. września

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78 — Metaliki po 5% za 100 zł. 66.80; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 786; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 178.—; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —. Wekslowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 112 —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 130.50. Medyolan za 100 złr. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicza 6 28. Dukaty ces. pełnej wagi —. korony —. półkorony —.

KRONIKA.

Ceny mięsa wołowego

dla ludności chrześcijańskiej we Lwowie na czas od 5. do 12. września 1860.

Tutejsi rzeźnicy i rzeźniczki podali na bieżący tydzień następujące ceny rozmaitych gatunków mięsa:

Polędwicz.	Rozbrat.	Pieczęć	Ozór	Ogon	Krzyżówka	Pięzeń biała	Krajówka	Uszyk	Kark	Sapender	Grube żebro	Pół-żebro	Łopatka	Pięś (brust.)	Części przydatne od łylki i głowy	U w a g a.
------------	----------	---------	------	------	-----------	--------------	----------	-------	------	----------	-------------	-----------	---------	---------------	-----------------------------------	------------

1 funt wiedeński za krajcary w walucie austriackiej.

Imię i nazwisko	Cena nr.	W jatkach krakowskich	W jatkach mur. na halickim	W Chorąż. na Choraż. czynnie	przy jatkach krakowskich	14 na p. brodz.	16 na p. brodz.	15 obok koś. s. Anny	13 Ulica strzelecka	19 "						
Frankowska Joanna	1	28	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Zelichowski Jan	2	28	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Motylewski Franciszek	3	28	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Sidorowicz Stanisław	4	35	20	18	30	30	18	18	22	18	16	15	15	15	16	15
Kohmann Ignacy	5	25	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	16	16	14
Kohmann Antoni (syn)	6	35	18	18	30	30	18	18	18	15	16	15	15	16	16	15
Lipanowicz Piotr	7	30	20	20	20	20	18	18	20	16	15	15	15	16	16	15
Solska Józefa	8	35	18	18	30	30	18	18	18	15	16	15	15	16	16	15
Hachlewska Apollonia	9	20	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Zaworska Agnieszka	10	28	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Kohmann Antoni (ojciec)	11	35	20	20	30	30	18	18	20	18	15	16	15	16	16	15
Łepicki Maciej	12	20	20	20	20	20	18	18	16	15	15	15	15	15	15	15
Motylewski Wojciech	13	28	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	15	15	14
Mokrzycki Jędrzej	14	22	18	18	25	25	18	18	20	16	15	15	15	15	15	15
Daniel Beitscher	15	20	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Pordes Berl	16	25	18	18	25	25	18	18	16	14	14	14	14	15	15	14
Sidorowicz Józef	1	30	20	20	30	30	18	18	20	17	15	15	15	16	16	15
Niewiadomski Walenty	2	28	19	20	30	30	18	18	20	18	15	15	15	15	15	15
Motylewski Klemens	3	28	18	18	20	20	18	18	20	17	15	15	15	16	16	15
Solski Ludwik	4	30	20	20	30	30	18	18	20	16	15	15	15	16	16	15
Jakubiczka Piotr	6	30	20	20	28	28	18	18	20	16	15	15	15	16	16	15
Frankowska Anna	7	30	20	20	30	30	18	18	20	18	15	15	15	16	16	15
Rozniatowicz Kazimierz	9	30	20	20	30	30	18	18	20	18	15	15	15	16	16	15
Klimpel Wacław	w budzie nr. 1	26	20	20	25	25	20	20	20	16	14	15	15	15	15	14
Schrenzel Fejwel	"	24	18	18	18	18	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Tetteles Hersz	"	22	18	18	13	13	20	20	16	14	14	14	14	14	14	14
Luft Wolf	"	20	18	18	18	18	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Tafel Majer Barach	"	30	18	19	20	20	18	18	19	16	15	15	15	15	15	15
Gołębski Antoni	w budzie nr. 2	30	18	18	20	20	18	18	18	17	14	15	14	15	15	14
Lunda Katarzyna	"	30	18	18	30	30	18	18	18	14	14	14	14	15	15	14
Górski Józef	"	30	20	20	30	30	18	18	20	16	15	15	15	16	16	15
Michoński Franciszek	"	30	18	18	30	30	18	18	16	14	14	14	14	15	15	14
Mokrzycki Karol	"	30	20	20	30	30	18	18	20	18	15	15	15	15	15	15
Danielski Franciszek	"	30	20	20	30	30	18	18	20	16	14	14	14	15	15	14
Lipanowicz Jakób	"	30	18	18	30	30	18	18	16	14	14	14	14	15	15	14
Niewiadomski Walenty	"	28	19	20	30	30	18	18	20	18	15	15	15	15	15	15
Ostrowicz Amalia	"	25	18	18	24	24	18	18	18	16	14	14	14	15	15	15
Klimpel Wacław	"	22	18	18	20	20	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Pordes Mojżesz	"	20	16	18	18	18	18	18	16	14	14	14	14	14	14	14
Hartel Izak Hersz	"	20	15	18	15	15	14	17	18	15	14	14	14	14	14	14
Schrenzel Fejwel	"	24	18	18	18	18	14	18	18	15	14	14	14	14	14	14
Kugel Chaim Ber	"	30	20	20	20	20	15	20	20	17	15	15	15	15	15	15

Z urzędu targowego stołecznego miasta Lwów, dnia 4. września 1860.